İslamiyet Öncesi Türk Tarihi — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 5 soru

1. Balamir önderliğindeki Hunlar, 375 yılında Karadeniz'in kuzeyinden batıya geçerek Tuna boylarına ulaşmıştır. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Hunların bu hareketi, Avrupa'daki Kavimler Göçü sürecini başlatan etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir.

B) Hunlar bu tarihten itibaren kalıcı olarak Orta Asya hâkimiyetini yitirmiştir.

C) Tuna boylarına ulaşılmasıyla birlikte Asya Hun Devleti siyasi varlığını sona erdirmiştir.

D) Balamir, bu harekâtın ardından Roma İmparatorluğu ile resmî bir ittifak antlaşması imzalamıştır.

E) 375 yılındaki bu ilerleme, Mete döneminin askerî genişlemesinin doğrudan bir sonucudur.

2. Aşağıdakilerden hangisi Kök Türk Devleti hakkında söylenemez?

A) 552 yılında kurulmuştur.

B) Adında ilk kez 'Türk' adını devlet adı olarak kullanan devlettir.

C) Kurucu hükümdarı Bumin Kağan'dır.

D) Orhun Yazıtları, bu devletten günümüze ulaşan temel yazılı kaynaktır.

E) Orta Asya'da devlet teşkilatı kuran ilk Türk topluluğu olarak kabul edilir.

3. MÖ 209’da düzenli ilk Türk ordusunu kuran hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bumin Kağan

B) Kül Tigin

C) Bilge Kağan

D) Mete Han

E) Tonyukuk

4. Günümüzde Aşkabat’ın güneydoğusunda bulunan Orta Asya yerleşim bölgesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tagar

B) Anav

C) Karasuk

D) Afanesyevo

E) Andronovo

5. Türkiye adının tarihsel kullanımına ilişkin olarak Bizans kaynaklarının verdiği bilgiler ile Kök Türk Devleti’nin 552’de bağımsızlığını ilan etmesi birlikte değerlendirildiğinde, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkiye kelimesi ilk olarak VI. yüzyılda kullanılmıştır.

B) Türkiye kelimesi Bizans kaynaklarında kullanılmıştır.

C) Türkiye kelimesi ilk olarak VI. yüzyılda Bizans kaynaklarında kullanılmıştır.

D) Türkiye kelimesi Orta Asya için kullanılmıştır.

E) Türkiye kelimesi ilk olarak VII. yüzyılda Bizans kaynaklarında kullanılmıştır.

Cevap Anahtarı

1. A	2. E	3. D	4. B	5. E

Çözümler

1. Hunların 375 yılında Tuna boylarına ulaşması, Batı Avrupa'daki pek çok Germen kavmini yerinden ederek Kavimler Göçü sürecini tetikleyen temel etken olarak tarih yazımında yer alır. B şıkkı aşırı-genelleme içerir; Hunların Orta Asya üzerindeki etkisi tek bir hareketle sona ermemiştir. C şıkkı kategori hatasıdır; Balamir'in hareketi Avrupa Hunlarına ilişkindir, Asya Hun Devleti'nin çöküşüyle doğrudan bağdaşmaz. D şıkkı uydurma bir sonuç önermektedir; kaynaklarda böyle bir antlaşmaya dair bilgi yoktur. E şıkkı ise farklı iki dönemi (MÖ 174'te ölen Mete ile MS 375 harekâtını) doğrudan nedensellik bağıyla ilişkilendirdiğinden kapsam hatasıdır.

2. Orta Asya'da devlet teşkilatı kuran ilk Türk topluluğu olarak kabul edilen devlet Kök Türk Devleti değil, Asya Hun Devleti'dir. Kök Türk Devleti 552 yılında Bumin Kağan tarafından kurulmuş, adında ilk kez 'Türk' adını kullanan devlet olup Orhun Yazıtları bu döneme aittir; bu bilgilerin hepsi doğrudur. Yalnızca E şıkkındaki 'ilk teşkilatlı Türk devleti' niteliği Asya Hunlarına ait olduğu için Kök Türkler için söylenemez.

3. MÖ 209 tarihi, düzenli ilk Türk ordusunun Mete Han tarafından kurulmasıyla ilişkilidir. Bumin Kağan, Bilge Kağan, Tonyukuk ve Kül Tigin ise farklı dönem ve rolleriyle bilinen tarihî kişilerdir.

4. Aşkabat’ın güneydoğusundaki yerleşim bölgesi B olarak belirtilmiştir. Diğer adlar Orta Asya kültürleriyle ilgili gerçek adlar olsa da bu yerleşim konumunu göstermez.

5. Bizans kaynaklarının Türkiye kelimesini Orta Asya için ilk kez VI. yüzyılda kullandığı belirtilmektedir; bu nedenle B, D, A ve C kaynakla uyumludur. E ise yüzyılı bir dönem ileri taşıdığı için söylenemez. Kök bağlamındaki 552 tarihi, Türk adının resmî kimlik kazanmasıyla ilgilidir; adlandırmanın ilk kullanım tarihini değiştirmez.